

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Сагач Я.С.

Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України, м. Київ

В сучасних умовах господарювання важливою метою державної політики визнано прогресивний соціально-економічний розвиток, який спрямований не лише на розбудову ринкової економіки, а також повинен забезпечити її соціальну орієнтацію з позитивною динамікою та якістю. Відповідно до Конституції, Україна є соціальною державою, в якій права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст та спрямованість діяльності держави. Забезпечення прав людини є головним обов'язком держави [1].

Національним пріоритетом сталого розвитку економіки є підвищення рівня та якості життя населення, яке забезпечує стабільне економічне зростання та збалансований людський розвиток. Питання соціально-економічного розвитку держави впливають на рівень життя населення, але особливо воно стосується соціально вразливих верств населення серед яких люди похилого віку, число яких з кожним роком зростає.

Актуальним завданням сучасного суспільства є забезпечення достойного рівня життя літнім людям, оскільки саме рівень життя характеризує можливість людини задовольнити потреби в матеріальних, культурних і соціальних благах та визначається через їхнє забезпечення відповідними товарами та послугами. Саме тому, важливою передумовою для сталого розвитку держави є забезпечення гідного рівня життя всім громадянам країни.

Особливої уваги з боку держави потребують соціально уразливі верстви населення, серед яких люди похилого віку. Люди старшого віку не можуть самостійно вирішувати свої проблеми та труднощі. Обмеження функціональних можливостей літніх людей щодо адаптації в ринковому середовищі підвищують ризик їхньої соціальної ізоляції, внаслідок чого особи у 55-60-річному віці вже не можуть на рівних конкурувати на ринку праці, змушені сподіватись виключно на підтримку держави й розраховувати на стабільність пенсійної системи.

Негативні оцінки зміни життєвого рівня пенсіонерів пов'язані з тим, що розміри пенсій менш диференційовані у порівнянні із заробітною платою, тому, для значної частини населення вихід на пенсію призводить до скорочення величини гарантованого доходу. Через низький розмір пенсій переважна більшість пенсіонерів опинилася за межею бідності. Люди, які досягли пенсійного віку і зробили свій трудовий внесок у розвиток країни, не мають можливості достойно жити і відпочивати. Рівень життя цієї категорії населення знаходяться на недопустимо низькому рівні. Невідповідність між розміром прожиткового мінімуму та фактичною потребою пенсіонерів у коштах на придбання продуктів харчування, непродовольчих товарів, оплату послуг, ціни і тарифи на які досягли критичного рівня і мають тенденцію до подальшого зростання. Зниження можливостей лікувально-профілактичних закладів системи охорони здоров'я також негативно впливає на людей похилого віку, оскільки майже кожен з них є носієм декількох хронічних захворювань. Дорожняча ліків перешкоджає їх ефективному лікуванню.

Люди похилого віку переживають значні труднощі, які викликані як віковими, так і соціально-економічними змінами, пов'язаними з виходом на пенсію, втратою попереднього соціального статусу, матеріально-економічними обмеженнями.

Все це зумовлює необхідність формування і розвитку державної соціально-економічної політики по відношенню до літніх людей, яка шляхом комплексного вирішення існуючих проблем може забезпечити належний рівень життя, доступність та високу якість основних соціальних послуг, активне довголіття, необхідну соціальну та медичну підтримку.

Державна соціальна політика по відношенню до літніх людей повинна передбачати сукупність заходів соціального, економічного, правового, політичного, медичного, наукового, культурного характеру, спрямованих на забезпечення добробуту, соціально-економічного благополуччя, достойного способу життя і умов повноцінної участі в суспільному житті, довголіття. Забезпечення особам похилого віку гідних умов існування є надзвичайно важливим завданням держави як основного гаранта соціального захисту.

Вирішення соціально-економічних проблем літніх людей та підвищення їх рівня життя є не лише важливою метою та пріоритетом суспільного розвитку, а й значною передумовою сталого розвитку країни.